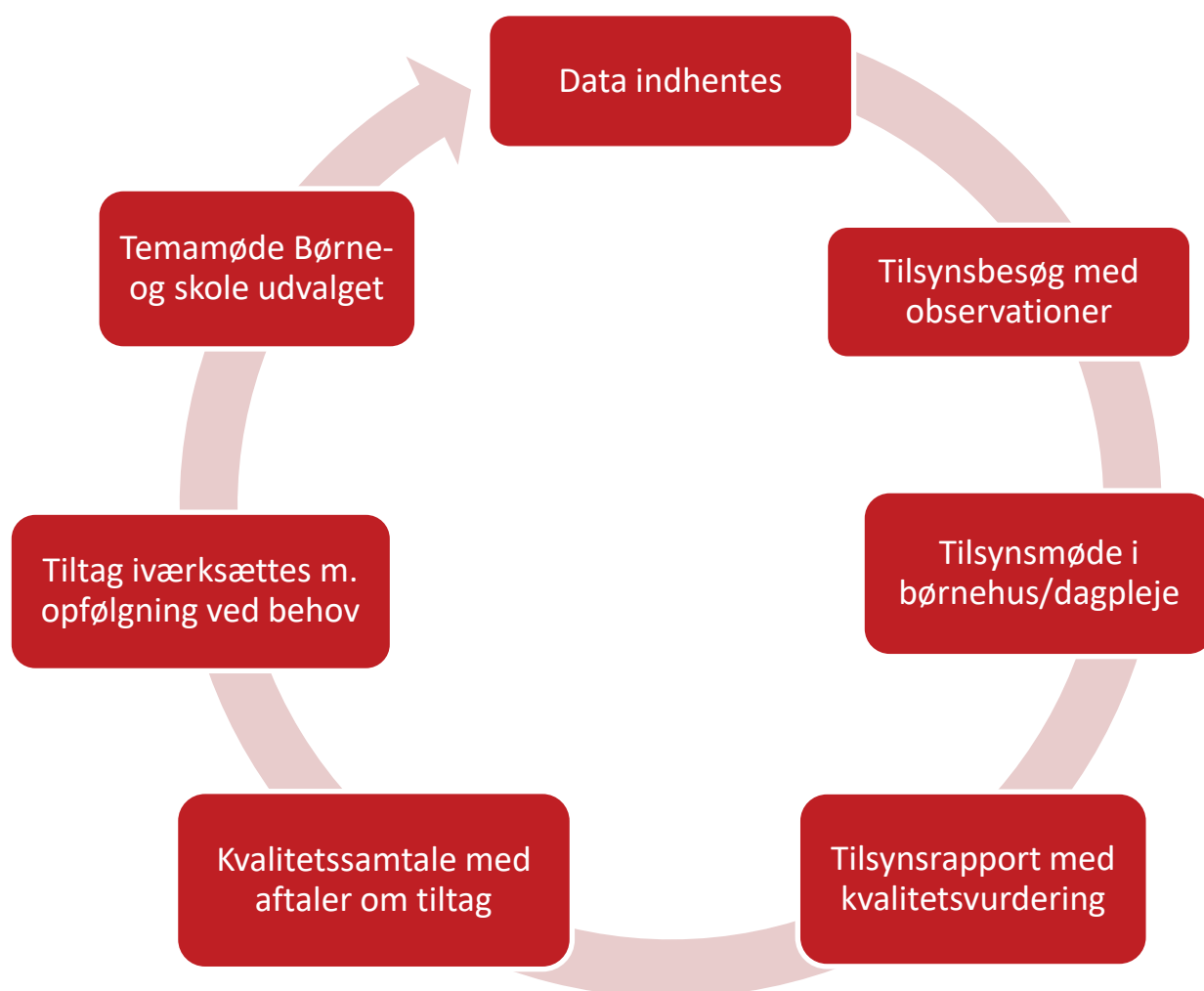

Rammer for pædagogiske tilsyn i dagtilbud

Indhold

Nye rammer for pædagogiske tilsyn i dagtilbud	1
Lovgivning.....	3
Formål med tilsynet	3
Baggrund for valg af kvalitetsvurderingskriterier	3
Kvalitetsvurderingskriterier	5
Proces og dialoger i forløbet med tilsyn	5
Dataindsamling.....	5
Tilsynsbesøg med observationer	5
Tilsynsmøde	5
Tilsynsrapport	5
Kvalitetsvurderingen	6
Kvalitetssamtale	6
Tiltag	6
Politisk behandling.....	7
Kadence.....	7
Øvrige krav i den nye lovgivning	8
Data	8
Anmeldt/uanmeldt.....	8
Uvildighed	8

Lovgivning

Den 1.1.2022 blev der indført nye lovgivningsmæssige minimumskrav til tilsynet med alle dagtilbud. Styrkelsen af kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene skal understøtte den løbende udvikling af kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer. Samtidig skal tilsynet styrke kommunens myndighedsudøvelse i form af kontrol med, at dagtilbuddene efterlever gældende lovkrav.

Styrkelse af kommunernes tilsyn med dagtilbuddene har fokus på den pædagogiske praksis, bl.a. det pædagogiske personales interaktion med børnene, og derfor er der nu krav om observationer ved tilsyn.

Den pædagogiske praksis skal vurderes i sammenhæng med formålsbestemmelsen for dagtilbud, og der skal udvikles kvalitetsvurderingskriterier, som danner baggrund for at foretage en reel vurdering af kvaliteten.

Derudover er der med den nye lov fremhævet en række øvrige krav. Disse krav omhandler brug af kvalitative og kvantitative data, anmeldte og uanmeldte tilsyn og at der er opmærksomhed på uvildigheden hos tilsynskonsulenten. Endelig er der krav om, at processen ved iværksættelse af skærpet tilsyn og hertil hørende udarbejdelse af handleplan, skal involvere forvaltning, leder og forældrebestyrelse.

Det er den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme beslutter formen på og omfanget af beskrivelsen af pædagogiske tilsyn. Rammerne for pædagogiske tilsyn skal offentliggøres.

Formål med tilsynet

Kommunalbestyrelsen har ansvar for at føre tilsyn med, at indholdet i dagtilbuddene lever op til de mål og rammer, der er beskrevet i dagtilbudsloven. Tilsynet tilpasses den kommunale tilgang til kvalitetsarbejde og anvendes som et aktivt redskab i kvalitetsudviklingen. Det er centralt, at den kommunale tilsynspraksis kobler sig til kendetegn på god kvalitet. Derudover skal der være en systematisk tilgang til vurderingen af kvaliteten samt en systematisk opfølgning på tilsynet, som skal medvirke til, at dagtilbud med behov for at arbejde fokuseret med indsatser, understøttes i dette.

Baggrund for valg af kvalitetsvurderingskriterier

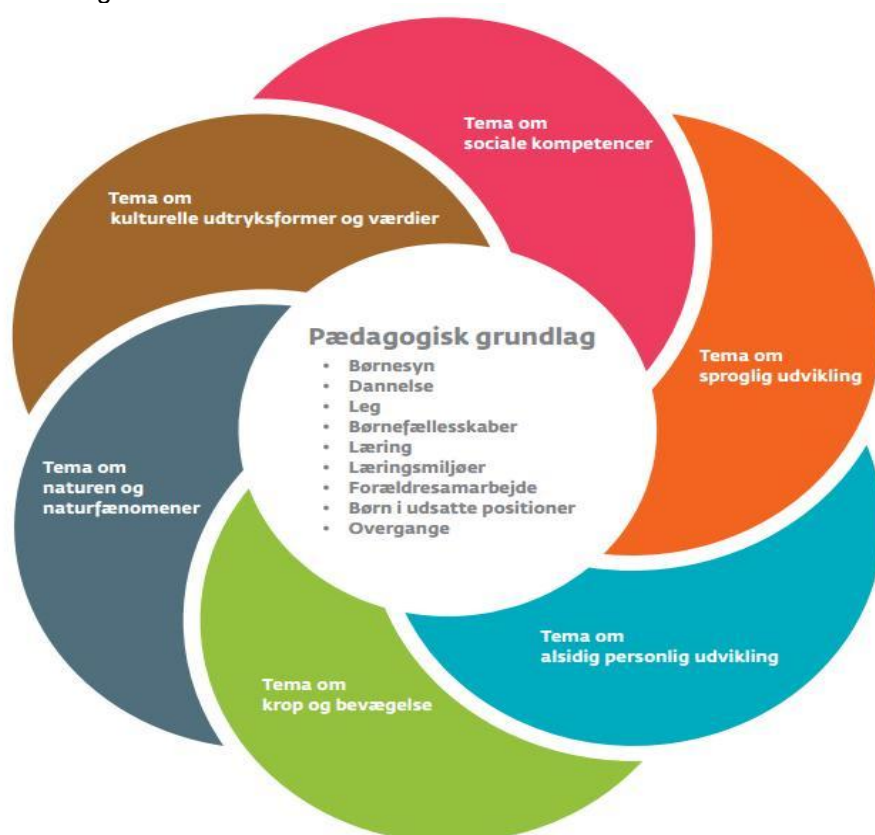
I Albertslund kommune benyttes 'Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd' (VIVE)s indkredsning af kvalitetsbegrebet. VIVE pegede i 2014 på hvilke dagpasningsparametre, der er centrale for at vurdere kvaliteten af daginstitutionerne:

Kvaliteten af *interaktionen mellem voksen og barn* er den mest betydningsfulde enkeltfaktor i dagtilbuddet for barnets intellektuelle udvikling. Højkvalitetsdagtilbud påvirkes af strukturelle parametre såsom normering, gruppestørrelse, personalets uddannelse osv. "En ændring af *normeringerne* til færre børn pr. voksen har vist sig at gøre de voksne mere sensitive og opmærksomme, og børnene bliver tilbudt flere udviklingsrelevante aktiviteter og lærerige lege." Hvad angår *gruppestørrelse*, fremmer mindre grupper med højere normeringer, hvor gruppen er ledet af en pædagog med en relevant uddannelse, en højere inklusion af sårbare børn. Personalets *uddannelseskvalifikationer* viste en tydelig sammenhæng med deres interaktion med børnene. I en børnegruppe, hvor personalet havde en relevant

uddannelse, kunne man se, at den ledende pædagog brugte relativt mere tid sammen med børnene.

Kvaliteten i Albertslunds dagtilbud vurderes på baggrund af ovenstående, det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan, Albertslund kommunes strategi for dagtilbud: *Kvalitet i dagtilbud* samt løbende prioriterede indsatser, som Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om.

Dagtilbud i kommunerne styres med afsæt i *Mål og rammer for den styrkede pædagogiske læreplan* samt dagtilbuddets egen læreplan. Indholdet heraf fremgår i oversigtsform herunder:

Børnesynet tager afsæt i, at børn ses som kompetente og selvstændige medborgere, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale. Det gode børneliv er et liv med plads, tid og ro til at være barn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig. Det pædagogiske personale og ledelsen skal skabe de organisatoriske rammer og et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene oplever nærhed, anerkendende relationer, så de kan trives, dannes, lære og udvikle sig.

De næste seks punkter i det pædagogiske grundlag og de første to pejlemærker i *Kvalitet i dagtilbud* danner grundlag for tilsynets observationer. De sidste tre punkter i det pædagogiske grundlag, de resterende pejlemærker samt øvrige kommunale målsætninger anvendes i indsamlingen af relevante kvantitative data, der siger noget om kvalitet relateret til kvalitetsvurderingskriterierne.

Kvalitetsvurderingskriterier

De 5 pædagogiske kvalitetskriterier ved tilsyn omhandler:

- 1) **Kontinuitet (sammenhæng i barnets liv):** fx børns skift ml. stuer, fravær og omsætning i personalegruppen og forældresamarbejde. Herunder også sammenhæng i barnets hverdag, der omhandler struktur og rutiner.
- 2) **Samspil (med hvem):** fx kvaliteten af dialoger, gruppestørrelse og børnenes perspektiver, sprogvurderinger og fokuspunkter /sprogtrappe samt antal voksne og børn i grupperne ved tilsyn,
- 3) **Deltagelsesmuligheder (empati/viden om børn i udsatte positioner):** fx kvaliteten i aktiviteter, der er tilpasset børnene, tværfagligt samarbejde med PPR, sprogvejledere m.fl.
- 4) **Lege- og læringsmiljøer (hvad kan man, hvor og hvornår):** fx fysiske rammer, støj, legetøj, bøger, spil og materialer til æstetisk-kreativ udfoldelse.
- 5) **Pædagogisk refleksion og systematik (evaluering, udvikling og udveksling af erfaringer)** fx evalueringsmetode, temaer på p-møder, kompetenceløft samt nysgerrighed på egen praksis og ledelse.

Proces og dialoger i forløbet med tilsyn

Som det fremgår af illustrationen med tilsynshjulet på forsiden, er der en række processer og dialoger, der igangsættes, når der afvikles pædagogiske tilsyn. Der er ligeledes forskellige former for data, der inddrages og forskellige parter, der indgår i processerne omkring tilsyn.

Dataindsamling

Forud for tilsynsbesøgene vil der være en administrativ indsamling af data. Dette vil dels være en indsamling af data fra den centrale administration, dels data, som dagtilbudslederen indsamler og beskriver, hvilket vil synliggøre nogle af de faktuelle og organisatoriske forhold i dagtilbuddet.

Tilsynsbesøg med observationer

En række udvalgte elementer fra kvalitetsvurderingskriterierne indgår i en observationsguide, der skal medvirke til at få et indblik i den aktuelle praksis, og samtidig fastholde det samme fokus ved alle tilsynsbesøg i kommunen. Observationsguiden skal sikre, at konsulentens observationer er systematisk indsamlede, og så vidt muligt er uvildige. Tilsynsbesøget vil have en varighed på ca. ½-1 dag afhængigt af dagtilbuddets størrelse.

Observationerne og de følgende dialoger i praksis bidrager sammen med data til en drøftelse ved tilsynsmødet og en efterfølgende vurdering af kvaliteten i dagtilbuddet.

Tilsynsmøde

Tilsynsmødet med leder, udvalgt personale og en bestyrelsesrepræsentant danner rammen for en dialog om beskrivelserne af praksis fra tilsynsbesøget. Data fra observationer vil indgå på lige fod med øvrige data, der er udvalgt med baggrund i kvalitetsvurderingskriterierne. Tilsynsmødet indeholder en drøftelse af, hvad der er blevet observeret ved tilsynsbesøget.

Tilsynsrapport

Tilsynsrapporten udarbejdes af den tilsynsførende konsulent efter tilsynsbesøg og tilsynsmøde, og kvalitetsvurderingen fremgår af rapporten. Efterfølgende forventes det, at lederen af dagtilbuddet informerer og drøfter den korte

skriftlige tilbagemelding og leders egne noter fra tilsynsmødet på det først kommende personalemøde og forældrebestyrelsesmøde. Dagtilbudslederen er ansvarlig for, at rapporten lægges på dagtilbuddets hjemmesiden.

Kvalitetsvurderingen

Den vurdering, der foretages efter tilsynsbesøg, tilsynsmødet samt på baggrund af øvrige data, indgår i en af følgende tre kategorier. Selve kvalitetsvurderingen peger ind i kvalitetsvurderingskriterierne og fremgår af tilsynsrapporten formuleret som en kort beskrivelse. Vurderingen fastsætter kvaliteten i dagtilbuddet ud fra en af følgende kategorier:

1. Udvikling: at dagtilbuddet selv skal beskrive/ definere det næste års indsatser ud fra et eller flere fokuspunkter
2. Udviklingstiltag: at konsulenten peger på, hvilke tiltag, der skal iværksættes og arbejdes med det næste år
3. Udviklingstiltag med handleplan: at konsulenten peger på tiltag, der skal iværksættes med en handleplan og en systematisk opfølgning på denne.

Kvalitetssamtale

Kvalitetssamtalen er en samtale ml. dagtilbudschef, konsulent, leder og evt. souschef/stedfortræder. Formålet med kvalitetssamtalen i forbindelse med tilsynet, er at se på den samlede faglige kvalitet i dagtilbuddet. Hvilke styrker viser der sig ved tilsynet og hvilke områder, bør der udvikles på? Der vil være en systematisk drøftelse mellem mødedeltagerne, hvor der efterfølgende skal formuleres fokusområder samt eventuelle tiltag.

Alt efter kvalitetsvurderingens resultat kan der iværksættes tiltag med eller uden handleplan. Dette aftales ved kvalitetssamtalen, og det er lederens ansvar, at tiltag iværksættes. Alt efter behov vil der være en drøftelse af muligheder for understøttelse fra forvaltningens side. Under kvalitetssamtalen med dagtilbudschefen formuleres der indledende bud på, hvordan arbejdet kan organiseres.

Tiltag

Som følge af den nye lovgivning er der sket en skærpelse af, hvordan kommunerne skal handle ved bekymringer i forbindelse med pædagogiske tilsyn. Her er tale om, at udviklingsprocesser skal iværksættes og følges. Dette beskrives i loven som *skærpet tilsyn (bekymring) og skærpet tilsyn med handleplan (alvorlig bekymring)*.

Efter et tilsyn med en vurdering, der indebærer en af de tre ovenstående kvalitetsvurderinger, vil forskellige processer blive igangsat. Når der er enten bekymring eller alvorlig bekymring med handleplan, vil der dels være tale om forvaltningsunderstøttelse, dels et fokus på lederens opgave og rolle.

De to modeller, der anvendes for understøttelse af dagtilbuddet som følge af bekymring ved det pædagogisk tilsyn, er:

Ad. 2: Bekymring – ved kvalitetsvurderingen 'Udviklingstiltag'

Der aftales konsulentbistand, til processer og mål i samarbejde med leder og personale. Da det vurderes at der skal foretages justeringer. Her er tale om en ledelsesstyret indsats med sparring fra konsulent.

Ad. 3: Alvorlig bekymring – med handleplan – ved kvalitetsvurderingen 'Udviklingstiltag med handleplan'

Der aftales indledende konsulentbistand med mulighed for praktisk vejlederbistand til det konkrete udviklingsarbejde i dagtilbuddet, da det er vurderet, at der er behov for ekstern hjælp. Når der er klarhed over, hvad der

skal forandres, vil en vejleder, lederen og udvalgt personale pege på konkrete handlinger, der skal afprøves. Her er der tale om en ledelsesstyret indsats med sparring fra konsulent og deltagelse fra vejledere i praksis fra forvaltningen, til denne indsats hører en *handleplan*.

Omfanget af en handleplan vil altid skulle vurderes og forstås med udgangspunkt i de konkrete forhold, der har udløst handleplanen. Handleplanen skal udarbejdes i dialog med lederen og skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke den pædagogiske kvalitet eller andre forhold, og hvordan der skal følges op. Formålet med handleplanen er, at det er tydeligt og klart for såvel kommune som lederen, hvad der præcist er aftalt. Forældrebestyrelsen skal have en orientering og have mulighed for at komme med bemærkninger.

Politisk behandling

Ved et temamøde for Børne- og Skoleudvalget hvert andet år vil de pædagogiske tilsyn i dagtilbud blive drøftet. Der skal være fokus på, hvordan tilsynene støtter udviklingen af kvalitet i det enkelte dagtilbud og på tilsynenes lærende elementer. På temamødet tages der udgangspunkt i kvalitetsvurderingskriterierne, og der vil også være et praksisnært indhold med baggrund i kvalitative data, fortællinger og billeder. På temamødet kan der deltage øvrige relevante parter, der kan fortælle om praksis, bl.a. med eksempler på hvordan kvalitet ser ud med børns, forældres, personale og lederes øjne, sat i perspektiv fra dagtilbudschefens samlede billede af dagtilbudsområdet.

Den politiske drøftelse vil ske samtidig med en drøftelse af mulige fremtidige indsatser på dagtilbudsområdet, der politisk ønskes at prioriteres.

Brugen af de varierede data vil indgå i tilsynsrapporten og som element i den samlede kvalitetsudvikling af dagtilbudsområdet.

Kadence

Kadence handler om hvor ofte et tilsyn skal afvikles med hvilke indsatser. Pædagogiske tilsyn afvikles efter nedenstående toårsplan. Det vil sige, at alle dagtilbud får tilsyn hvert andet år. I de dagtilbud hvor der vurderes at være grund til alvorlig bekymring, vil der i det mellemliggende år være opfølgende tilsyn. Hvert år vil der være en kvalitetssamtale med den enkelte leder, dagtilbudschefen og tilsynskonsulenten, hvor der følges op på de tiltag, som er iværksat på baggrund af tilsynet.

Øvrige krav i den nye lovgivning

Kommunerne skal føre tilsyn med det pædagogiske indhold. Med det pædagogiske indhold forstås de pædagogiske læringsmiljøer, herunder at de fysiske rammer understøtter et godt læringsmiljø.

Data

Tilsyn med det pædagogiske indhold skal føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet. Med data forstås forskellige typer af oplysninger om dagtilbuddet indhentet med forskellige metoder. Inddragelsen af data har til formål at give indsigt i indholdet i dagtilbuddet og kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer fra forskellige perspektiver

Anmeldt/uanmeldt

I dagtilbudsloven er der krav om at kommunerne skal foretage uanmeldte tilsyn i dagtilbuddene. I Albertslund Kommune vil der i foråret afvikles uanmeldte tilsyn i halvdelen af dagtilbuddene, som udvælges via lodtrækning. I efteråret vil de resterende dagtilbud få anmeldte tilsyn. I de tilfælde hvor dagtilbud har haft tiltag med handleplan, vil der efter en periode blive foretaget et uanmeldt tilsyn.

Der kan ligeledes blive afholdt uanmeldte tilsyn på baggrund af andre bekymringer. Det kan være med baggrund i forældrehenvendelser, særlige hændelser eller en generel bekymring/undren.

Uvildighed

Tilsyn med dagtilbuddene skal tilrettelægges, så det understøtter, at den tilsynsførende ved tilsyn i videst muligt omfang er upartisk og kan forholde sig neutral. Den tilsynsførendes viden og kendskab til dagtilbuddet kan som grundlag for kvalitetsudviklingen, udgøre et vigtigt element i tilsynet i dagtilbuddene, men viden og kendskab til dagtilbuddene kan samtidig medføre risiko for, at den tilsynsførende ikke i tilstrækkelig grad kan føre tilsynet på en objektiv måde. Dette kræver en stærk faglighed og grundige drøftelser i dagtilbudsafdelingen.

Uvildighed sikres desuden ved, at tilsynet føres på et tydeligt grundlag f.eks. på baggrund af en systematisk og ensartet metode, så kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer vurderes på en ensartet og på forhånd defineret måde. Det gøres gennem de tidligere nævnte kvalitetsvurderingskriterier og en kendt observationsguide. Som led i at sikre uvildighed i tilsynet med dagtilbud fastholdes muligheden for, at det kan være forskellige personer, der fører tilsyn med et dagtilbud.